

HRVATSKA RIJEČ

LIST ZAJEDNICE HRVATA U MAKEDONIJI

STUDENI 2008. g. BR. 21

SRETAN BOŽIĆ
I NOVA GODINA

Delegacija Zajednice Hrvata u Makedoniji u Sobraniju

Poslije srdačnog i uspješnog susreta s ministrom Jandrokovićem i upućene zamolbe za susret, u rekordno kratkom roku vrata Sobranija RM otvorila su se za Zajednicu i susret s predsjednikom g. Trajkom Veljanoskim. 16. listopada u 11:00 sati tajnik ZHRM Anton Kuljevan i predsjednica Snježana Trojačanec dočekani su toplim osmijehom domaćina u pekrasnom Uredu predsjednika. Zahvalivši se na srdačnom dočeku predsjednica je u petnaestak minuta upoznala g. Veljanoskog s misijom i ciljevima Zajednice, no isto tako i s problemima u kojima se trenutno Zajednica nalazi. Prvo je Trojačanec govorila o aktivnostima ZHRM-a, i prioritetima kao što su očuvanje

hrvatskoga jezika i tradicije, pri tome s ponosom pokazujući našu Hrvatsku riječ naglašavajući da je ista djelo amatera stvoreno s puno ljubavlji i volonterskog rada. U kratkim crtama je nabrojala prioritetne projekte za ovu godinu - izradu baze podataka "Hrvati u Makedoniji", kao i projekt ogranka - Štip stvaranje folklorne skupine Libertas. Spomenula je i već realizirani projekt Zbogom infinitiv u suradnji s Ministarstvom kulture. G. Trajko Veljanoski je sve pažljivo slušao davao konkretne naputke i obećao potporu u Vladi RM. Razgovor je protekao u opuštenom, srdačnom i konstruktivnom duhu, a na kraju je domaćin spremno angažirao fotografa kako bi uz tekst ovaj susret u Hrvatskoj riječi potkrijepili i fotografijama.

mr. sc. Snježana Trojačanec

30-tog rujna u dvodnevni službeni posjet Skopju doputovao je ministar vanjskih poslova i europskih integracija Gordan Jandroković, gdje se najprije susreo s predsjednikom Makedonije Brankom Crvenkovskim.

Nakon susreta ministar Jandroković je izjavio da su u međusobnom razgovoru konstatali kako su odnosi između dvije zemlje u stalnom usponu i da je Hrvatska još jednom potvrdila potporu Makedoniji za njene euroatlantske integracije.

U večernjim satima ministar Jandroković u pratnji veleposlanika Ive Kujundžića i suradnika posjetio je prostorije Zajednice Hrvata.

Srdačnu dobrodošlicu gostima poželjela je predsjednica gospođa Snježana Trojačanec s predstavnicima Zajednice Hrvata. Zatim je gospođa Trojačanec prezentirala kratko izvješće o radu udruge i aktivnostima na očuvanju hrvatskoga jezika i kulture Hrvata u Makedoniji.

Zahvalivši se na srdačnom dočeku ministar Jandroković je izrazio zadovoljstvo bogatom aktivnošću i očuvanom jedinstvu 1200 članova ZHRM i najavio dalju potporu u svakom pogledu. No, kako je naglasio, založit će se u razgovorima s makedonskim društvima o implementaciji Sporazuma o manjinama koji je stupio na snagu usvajanjem u oba parlamenta. Isto tako založit će se da i Makedonija sudjeluje u financiranju hrvatske udruge, a posebice na priznavanju Hrvata kao nacionalne manjine u Ustavu Makedonije, pogotovo što je potpisivanjem Sporazuma o manjinama to praktično i postignuto.

Ovaj topli susret završio je uz razmjenu malih darova. Susret koji je predstavnicima Hrvata u Makedoniji puno značio, jer im daje do znanja da domovina Hrvatska skrbi i pruža im potporu.

mr. sc. Ljerka Totch Naumova

SUSRET GRADONAČELNIKA MILANA BANDIĆA S PREDSTAVNICIMA ZAJEDNICE HRVATA U MAKEDONIJI

Na poziv gospodina Trifuna Kostovskog, gradonačelnika grada Skopja, povodom obilježavanja 45. godišnjice katastrofalnog skopskog potresa 26-tog srpnja među mnogobrojnim uzvanicima bio je nazočan i gospodin Milan Bandić.

Između protokolarnih obveza gospodin Bandić u pridružbi veleposlanika RH u RM gospodina Ive Kujundžića posjetio je prostorije Zajednice Hrvata u Makedoniji.

Prve pozdrave i dobrodošlicu uputila je predsjednica ZHRM gospođa mr. sc. Snježana Trojačanec i njezini suradnici. Zahvalivši se na srdačnom dočeku gospodin Bandić je bio iznenađen prostorom od 140 m², lijepo opremljenim i ugodnim kutkom u kojemu se okupljaju Hrvati iz Skopja, a ponekad i iz ogranaka Štipa, Bitole, Ohrida i Struge.

Razgovor je tekao u srdačnosti, opuštenosti, jednom ugodnom osjećaju. Sve je bilo spontano.

Najprije je predsjednica Trojačanec govorila o aktivnostima ZHRM, o očuvanju hrvatskoga jezika i kulturne baštine. Pokazivala je glasilo Hrvatsku riječ na koju smo ponosni jer je s ljubavlju stvaramo, ponosno je nabrajala mnogobrojne aktivnosti, a posebno je istakla međunarodni projekt "Zbogom infinitiv"- izložba akademskog slikara Dubravka Naumova otvorena u Parizu i

Bruxellesu koji je i sustavni dio godišnjeg programa Ministarstva za kulturu RM, projekt ogranka Štip folklorne skupine, knjige u nakladi ZHRM, web stranica, "Izrada baze podataka", popis Hrvata u Makedoniji, kojih ima po procjeni oko 5000, no budući da su u preambuli Ustava RM "u ostalima", nije statistički utvrdjen njihov točni broj. Članova ZHRM ima 1200, počasnih članova ima samo 4. Tom broju počasnih članova ZHRM dodaje se danas 26. srpnja još jedno ime, gospodin Milan Bandić. Pružaju se ruke za čestitke, toči se neopisiva spontanost, govora, smijeha, razmijene misli, doskočica, lijepih riječi.

Bilo je govora o prijateljskim odnosima između Hrvatske i Makedonije. Gospodin Bandić je prenijeo informaciju

o potpisivanju protokola za gospodarsku suradnju između Skopja i Zagreba i istakao: **"Gradovi moraju biti u vezi, u gradovima je život."**

Između ostalog govorilo se o zajedničkim projektima. Treba svaka zemlja štiti manjine jer manjine oplemenjuju. Konkretno dogovoren je projekt: "Ljetovanje 50-tero djece Hrvata iz Makedonije na moru" što je prekrasan početak. Govorilo se te večeri i o Zagrebu o njegovom procvatu za koji doznajemo putem Hrvatske televizije veoma gledane u Makedoniji. Spominjao se projekt Bundek, omiljeno šetalište Zagrepčana, a koji je predsjednica Trojačanec posijetila i govorila s oduševljenjem.

Nakon srdačnog razgovora, prigodnih govora zahvale došlo je do razmijene

darova.

Prostorije ZHRM ukrašavat će mala staklena gradska kula, dar gospodina Bandića, kao ozračje rodnoga kraja.

Gradonačelnik Zagreba, gospodin Bandić, uz listanje Hrvatske riječi, knjiga u nakladi ZHRM kao i fotografije crkve Sv. Nauma iz Ohrida, umjetničko djelo Vlahe Brangjovice dijelit će spomen na susret s Hrvatima u Makedoniji.

Susret je okončan uz kavicu u restoranu kod našeg Hrvata Mirka, uspješnog gospodarstvenika.

Zadovoljni i ponosni predstavnici ZHRM pri tom susretu dolovili su tajnu uspijeha gospodina Milana Bandića koja je upravo u sveprisutnosti.

**mr. sc. Ljerka
Totch Naumova**

AKTIVNOSTI ZHRM 1. lipnja do 31. listopada 2008.

03. 06. 2008.

U organizaciji Poljskog društva "Polonija" u Makedoniji održana je poetsko - glazbena večer u kafiću „Barista“. Ugodnim tonovima klasične glazbe i poezije poljskih autora kao predstavnica ZHRM nazočila je Snježana Trojačanec.

05. 06. 2008.

U organizaciji Tvornice duhana Rovinj i pokrovitelja Poglavarstva grada Zagreba, MVPEI, ZHRM i MHD „M. Marulić“ iz Bitole priredili su prekrasan koncert u Hard Rock Summer clubu Ezerke i orkestar 7/8.

22. 06. 2008.

ZHRM je organizirala Izvanrednu izbornu skupštinu u ogranku Bitola. Za novu koordinaticu izabrana je gđa Jelena Petrovska.

Održan je i Šahovski turnir u prostorijama ZHRM u organizaciji novoosnovanoga Šahovskoga kluba pri ZHRM.

22. 06. - 28. 06. 2008.

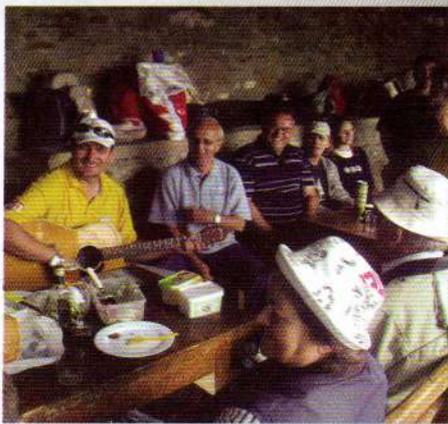
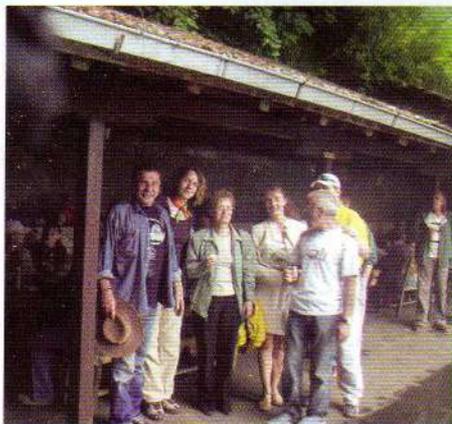
Održana je ljetna Škola mladih fizičara u Malom Lošinj. Predstavnici Hrvata iz Makedonije bili su Ivan Tomić i Darija Drakšić, a vodič je bio g. Velibor Tomić.

15. 07. 2008.

U Zagrebu se realizirao posjet ZMRH-u. Tijekom srdačnog susreta s našim Makedoncima dogovorena je suradnja s MKD «Ohridski Biser» iz Zagreba na polju kulture.

26. 07. 2008.

26. srpnja gradonačelnik grada Zagreba Milan Bandić je povodom obilježavanja 45 godina katastrofalnoga skopskog potresa položio vijenac na Gradskome groblju. Istoga dana gradonačelnik je posjetio prostorije ZHRM gdje je održan srdačan susret sa članovima Zajednice.

07. 06. 2008.

ZHRM organizirala je jednodnevni izlet u Manastir Sv. Joakim Osogovski kod Krive Palanke. Uz glazbu, druženje i smijeh kiša nam nije smetala.

23. i 24. 06. 2008.

U sklopu projekta „Sličnosti i razlike Ohridskog jezera i Jadranskog mora“ učenici i učitelji Osnovne škole "Hristijan Todorovski - Karpoš", uz voditeljicu projekta i predstavnicu ZHRM gđu Gordanu Janičijević realizirali su planirani dio projekta prikupljanjem podataka i posjetom Hidrobiološkom zavodu u Ohridu.

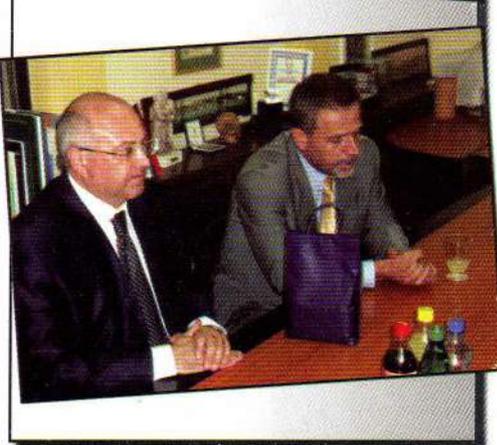
19. - 21. 06. 2008.

Na Brijunima je održana Međunarodna konferencija čija je ovogodišnja tema bila "Prekogranična suradnja i zaštita nacionalnih manjina". Skup je održan u organizaciji Ureda za nacionalne manjine i Savjeta za nacionalne manjine RH. Skupu su bili nazočni predstavnici ZHRM g. Ivan Šišak i gđa Snježana Trojačanec.

25. 06. 2008.

U organizaciji Veleposlanstva RH organiziran je tradicionalni domjenak povodom Dana državnosti za nekoliko stotina uvaženih gostiju. Na domjenku su bile poslužene poznate hrvatske delicije uz zvukove odabrane glazbe.

Izašao iz tiska novi broj „Hrvatske riječi“, ovoga puta zbog novih rubrika i mnogobrojnih aktivnosti isti je tiskan na dvadeset stranica.

13. 08. 2008.

U izložbenom salonu Kulturnog doma "Grigor Prličev" u Ohridu otvorena je Izložba akademskog slikara Dubravka Naumova. Na otvaranju je nazočio veliki broj uzvanika, među kojima Hrvati iz Ohrida i Struge te veliki broj renomiranih umjetnika i kulturnih radnika iz Skopja i Struge.

10. 09. 2008.

Tajnik ZHRM bio nazočan sastanku u MNR RM za suradnju s Helsinškim komitetom u svezi dogovora za obuku u listopadu. Tema obuke bile su: "Kriminal i incidenti iz omraze" i "Jačanje suradnje vladinoga i nevladinog sektora u RM".

10. 09. 2008.

U Hotelu "Aleksandar Palace" održana je Međunarodna konferencija u organizaciji Fondacije Konrad Adenauer „Zaštita ljudskih prava i prava manjina u Europi“.

Predstavnica ZHRM koja je bila je nazočna pri ovom zbivanju jest gđa Ivana Ramnjak. Usmjerenost Konferencije bila je k statusu i radu Ombudusmana tj. narodnih pravobranitelja u RM i u susjednim državama u odnosu na predstavnike države i građanskog društva.

17. 09. 2008.

Organiziran je sastanak s g. Miliamom Fetajem u Ministarstvu kulture.

Sastanku su nazočili gđa Trojačanec i g. Kuljevan. Razgledavane su mogućnosti potpore Ministarstva u skladu s potpisanim sporazumom, osobito glede financiranja „Hrvatske riječi“.

30. 09. 2008.

Održan je susret s ministrom vanjskih poslova i europskih integracija g. Gordanom Jandrovčićem i izaslanstvom u prostorijama ZHRM. Susretu je nazočilo petnaesetak predstavnika naše Zajednice. Razgovor je prošao u izuzetno srdačnoj atmosferi.

18. 09. 2008.

U večernjem programu Hrvatskog radija, na poziv g. Zoltana Kaboka gostovala je gđa Snježana Trojačanec upoznavajući hrvatsku javnost s tekućim aktivnostima Zajednice i položajem Hrvata u RM.

03. 10. 2008.

Akademski slikar Dubravko Naumov donirao je za nabavku orgulja u Katedrali "Presveto srce Isusovo" umjetničko djelo iz ciklusa njegove izložbe naslovljene "Zbogom infinitiv".

07. 10. 2008.

Tijekom sastanka s g. Saškom Todorovskim u MNR-u, gđa S. Trojačanec je zaprimila pismo. Bio je to poziv za predlaganje člana u sklopu Međuvladinog povjerenstva za kontrolu sprovedbe bilateralnog sporazuma.

09. 10. 2008.

Uz nazočnost gđa Petrovske i Trojačanec, kao i g. Arsovskog otvoren je podračun Ogranka ZHRM-a u Bitoli uz želju za što intenzivniji i uspješniji rad.

11. 10. 2008.

Povodom antifašističkog ustanka u Republici Makedoniji naš Šahovski klub sudjelovao na Šahovskom turniru o organizaciji općine Gazi Baba.

14. 10. 2008.

U prostorijama ZHRM održan je Konzularni dan. Sastanku je, uz delegaciju Veleposlanstva RH (Nj. E. Ivo Kujundžić, g. Ivan Mirković i g. Davor Panijan), nazočilo pedesetak članova ZHRM.

17. 10. 2008.

U prostorijama ZHRM održao se sastanak predstavnika etničkih zajednica Crnogoraca, Egipćana, Rusa, Slovenaca uz nazočnost desetak članova ZHRM. Dogovorena je strategija za suradnju i novi susret u studenome kojem će domaćini biti Crnogorci.

21. 10. 2008.

U prostorijama ZHRM povodom Dana neovisnosti Republike Hrvatske i Dana antifašističkog ustanka Republike Makedonije priređena je zabava. Uz druženje je uslijedila je glazba i pjesma grupe „Tip-top“ do sitnih sati praćena plesom, icem i pićem.

29. 10. 2008.

U prostorijama MNR-a RM održan je susret zamjenika ministra g. Zorana Petrova i predsjednice Trojačanec. Uz srdačan razgovor i pomoć suradnika g. Saška Todorovskoga dogovoreni su konkretni koraci implementacije bilateralnog sporazuma.

PREDSJEDNICA ZHRM
mr. sc. Snježana Trojačanec

GODINA KNJIŽEVNIKA MARINA DRŽIĆA

u povodu 500-te obljetnice rođenja dubrovačkog komediografa

Društvena i kulturna scena na kojoj se javio književnik Marin Držić je Dubrovnik XVI stoljeća koja je u znaku onoga renesansnog napon, što je razvoj ličnosti upućivao stazom nesigurnog, ali unutrašnjim potresima bogatog života; učestali naleti kuge, pomorski obračuni između kršćanskog i osmanlijskog brodovlja, samo su uvod u ono doba opće krize. Klasna pomjerenja u Dubrovniku lako su uočljiva: vlastela su u ekonomskom propadanju, trgovački stalež (pučani) je u punom naletu.

Držićeva obitelj vodi podrijetlo iz Kotora – u kojoj je rođen 1508. godine u Dubrovniku od oca Marina i majke Anuhle koji su imali 5 sinova i 6 kćeri. Najmlađi od sinova bio je Marin Držić. Pošto je završio licej u Dubrovniku, postavši po pravu nasljedstva dvostruki rektor (1526) Crkve Svih svetih u Dubrovniku i Crkve sv. Petra na otoku Koločepu, Držić se zbog mršavih prihoda ovih rektorata održavao kao orguljš u Stolnoj dubrovačkoj crkvi sve do 1538, kada odlazi kao stipendist na daljnje školovanje u Sienu (Toskana) u Italiju. Ovdje ga učenici biraju 1541. za rektora Sienskoga univerzitetskog konvikta. Upoznavši i neke druge talijanske gradove, a očigledno i njihova kazališta vraća se 1545. godine u Dubrovnik. Njegovu obitelj prati bijeda, tako da je u milosti austrijskoga grofa Kristofa Rogendorfa s točno određenom ulogom: nasmijavati gospodarsku trpezu. No poslije se odriče toga posla i prati tog austrijskoga grofa kao njegov sobar u Beč, a nešto kasnije u Carigrad.

Poslije proputovanja Europe, ponovo se vraća u Dubrovnik 1548. godine, gdje postaje đakon, a poslije i svećenik. U to vrijeme već poznati heroj svoga vremena, poznavalac nekoliko jezika, pisac pastirskih igara i komedija, glavni je organizator tadašnjeg dubrovačkog kazališnog života.

Godine 1552. odlazi u Veneciju, a 1566. u Firencu. Tu od velikog toskanskog kneza Cosima traži vojničku pomoć za obaranje aristokratske vladavine u Dubrovniku. Vladu bi dubrovačku trebalo mijenjati, bila su Držićeva razmišljanja, tako da u njoj budu u jednakom broju zastupljeni pučani i aristokrati. Zalaže se za formiranje nove republike s demokratskim uvjetima života. To piše u pismima knezu Cosimu koja su razrađeni plan urote. Na pisma nije dobio ni odgovore.

Ne uspjevši u Firenci zainteresirati vlastodržce za svoje političke planove, Držić se vraća u Veneciju gdje umire 2. V. 1567. godine. Pokopan je u Crkvi svetog Ivana i svetog Pavla. Nekrolozi crkve nisu se sačuvali i grob je komediografa ostao nepoznat.

Dubok trag njegova života i rada ostao je u njegovim djelima, u likovima njegove scene. Bio je veoma plodan pisac. Nažalost, znatan broj njegovih djela došao je do nas osakaćen, a ponekima znamo tek ime.

U svoju prvu knjigu Pjesni Marina Držića 1551 godine, Držić je na prvo mjesto uvrstio Pjesni ljuvene. To je jedini ciklus lirске poezije. Pastorale su slijedeća etapa u književnom razvitku pjesnika i probni kamen za Držićev talent. Među njima izdvajamo pastoralu Tirena. Zasebno mjesto između pastoralu i komedija zauzima pokladna igra Novela od Stanca.

Prvi dodir s Držićevom komedijom uvodi nas u svijet, u kome je živio i radio. U toku nekih deset godina Držić je napisao jedanest kazališnih djela, a vrlo je vjerojatno da ih je bilo i više. Svoje komedije pisao je za pokladne svečanosti, a bile su prikazivane obično pred Kneževim dvorom, jednom u Vječnici, a najčešće na pirovima bogatih plemenitaških obitelji. Skup je uz Dunda Maroja druga Držićeva komedija, koja je i danas živa na našoj sceni.

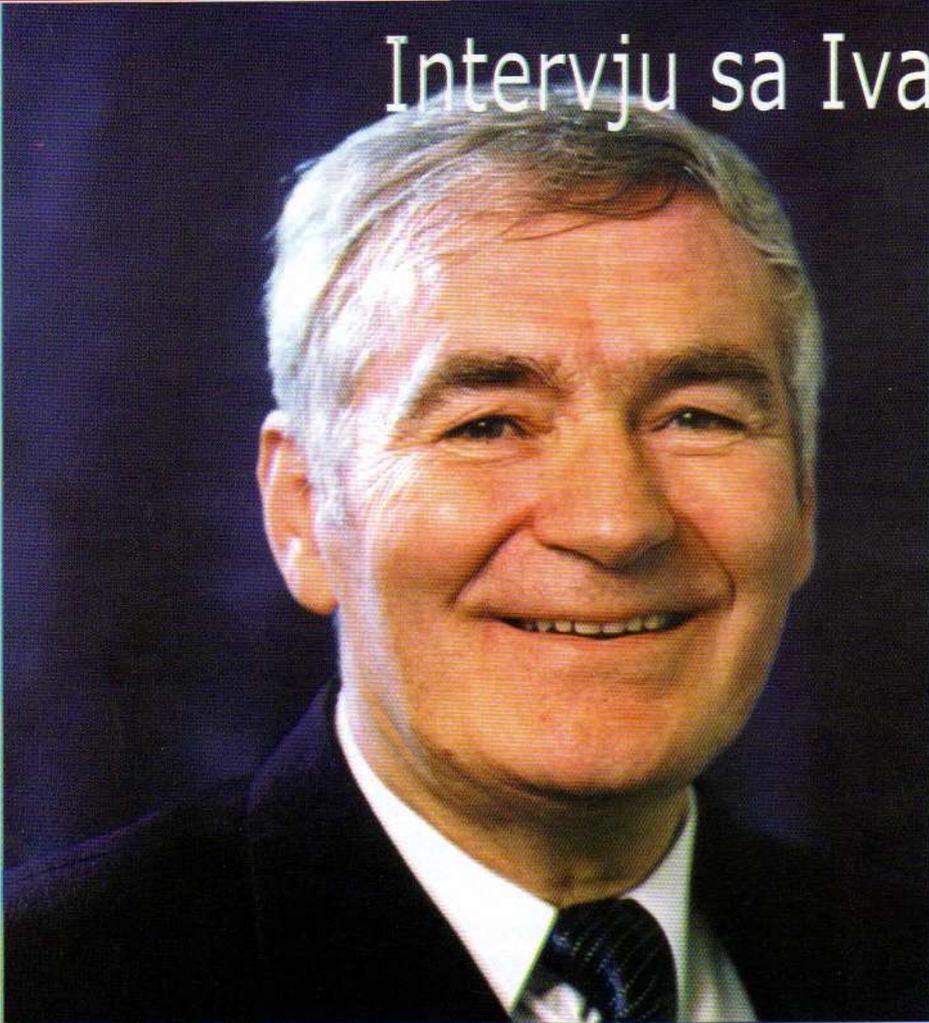
Držićevom prvijencu komediji Pomet 1548. zameo se trag, osim imena imamo i okosnicu događaja, koja pokazuje da je Pomet bio sadržajno povezan s njegovom komedijom Dundo Maroje. Lica su ista, a i zaplet nastaje oko Marojevih dukata; Maro i Pomet domogli su se Marojevih dukata, ali ih na kraju ipak vraćaju. Podno ogrlice doskočica, duboko u tkivu komedije, svjetluca zlato i poput omče sapinje grlo svakom licu Držićeva teatra; od Dunda Maroja, koji spašava dukate, sina Mara, koji je sretan kada ih rasipa, kurtizane Laure koja je blaga s biserima o grlu, a prosta i jetka bez dukata, Skupa, Arkulina, pa sve do Pometa, Popive, Petrunjele, Bokčita, Varive i Munua - svima je zlato dubrovačkog novčara udesno nebesko tijelo, koje ne silazi s nebosklona ove scene. Svijet Maroja, Skupa, Arkulina, pa i Tripčeta de Utolčeta u Mandi samo je prividno osnova Držićeve komediografije; ovi nositelji glavnih uloga, po kojima u većini slučajeva i nose ime pojedine komedije, ne predstavljaju njihov najzanimljiviji dio. Na sceni se pojavljuje čitava galerija sporednih osoba koja je osnovni element Držićeve komediografije.

Držićev teatar nije ostao zakovan u okvirima svoga stoljeća. Talent komediografa, opredmečen u plastično izvijenim licima i scenama, privlačio je, i danas privlači živu pažnju historiografa i kazališnih radnika. Marin Držić i poslije 500 godina od njegovoga rođenja, izrasta upravo danas u centralnu ličnost naše renesansne književnosti.

Ako u brzopletim burlama u raspojasanom smijehu njegovih protuha potražimo najautentičniju rezonancu njegovoga životnog puta, možda se ne ćemo prevariti naslutimo je u onim dvosjeklim, janusovskim, potrijenskim riječima Pometa, najkreativnije ličnosti Držićeva teatra: "srcem mučno idem – čijerom volentijero-" (naizgled rado). Sjenka ovih riječi kao da rubi lik osamnaestogodišnjeg klerika, prati ga u Sienu, sjeda za stol s Rodendorfom, čeka s njim na Cosimov odgovor, dijeli se od njega tek pred smrt da bi nam Pometova usta progovorila snagom svjedočanstva o životu komediografa Marina Držića.

Držić nije kreator podijeljenih ličnosti, nije tvorac nezaboravnih karaktera – iako ih nije poznao, (niti je mogao, zbog kronologije) najbliži su mu komediografi poput Bena Jonsona ili Lope de Vege, čija djela obiluju energijom nabijenim skiciranim likovima, a ne ličnostima. Možemo samo žaliti što se od njegova djela nije sačuvalo više, a ni što on sam nije utrošio više energije u vlastitu istinsku vokaciju, umjesto u bizarne političke projekte. Sudimo li po jeziku, njegov je virtuozan, njegovan, a opet bujan idiom pokazao svu raskoš i potenciju hrvatskoga jezika sredine 16. stoljeća, i u tom stoljeću, predstavljenom najviše poezijom, on je praktički jedini prozni autor čiji izraz doživljavamo kao moderan i posve razumljiv, bez nezgrapnosti i artifičnosti koja je pratila kasniju hrvatsku prozu. Suprotstavljanje visoke retorike i pučke burleske daje životnost i tečnost njegovu izričaju- nešto što je hrvatska proza ponovo polučila tek u drugoj polovici 19. stoljeća. «Otkriven» ponovo u 19. stoljeću, Marin Držić je najživotniji hrvatski renesansni pisac i temelj hrvatskoga dramskoga repertoara.

Intervju sa Ivanom Šiškom

*Ivan Šišak
treći predsjednik
ZHRM. U
intervjuu
za Hrvatsku
riječ govori
o djelovanju
Zajednice,
postignutim
rezultatima,
neostvarenim
željama,
položaju Hrvata
u Makedoniji
i o svom
životnom putu.*

H. R. Koje biste aktivnosti Zajednice istakli i koje smatrate da ste dobro odradili u svom mandatu?

I. Š. Mi Hrvati imamo sreću što je naša matična država Hrvatska na najbolji način riješila pitanje prava nacionalnih manjina i što posebnu pozornost poklanja svom iseljeništvu. Mi smo uspjeli uspostaviti jako dobre odnose sa Saborom, Vladom i Hrvatskom maticom iseljenika. Preko Matice počeli smo slati naše članove svake godine na seminare za učitelje, dramsku umjetnost, pjesničke susrete, glazbene i druge radionice. Slali smo po desetero djece s vodičima u Malu školu hrvatskog jezika i kulture uz odmor i zabavu. Pomogli smo djeci Hrvata iz Makedonije za upis na fakultete i studentske domove u Hrvatskoj, a nekima smo osigurali i stipendije. Naše izaslanstvo prvi put je posjetilo Hrvatski sabor i više ministarstava. Imali smo mogućnost zastupnicima predočiti način života i položaj Hrvata u Makedoniji. Više puta nas je primio predsjednik Hrvatske Stipe Mesić, predsjednik Vlade dr. Ivo Sanader a Hrvatska matice iseljenika postala je praktično naš dom. Jednom

rječju skrenuli smo pozornost na nas. ZHRM je od 1997. godine članica Hrvatskog svjetskog kongresa koji je organizirao prvu *Croolimpijadu* na kojoj je pokraj ekipa Hrvata sa svih kontinenta sudjelovalo i 40-ak naših športaša. Kruna naše aktivnosti bio je *Tjedan Hrvata iz Makedonije* koncem rujna 2006. u Zagrebu. Sesdesetak naših članova oduševilo je Zagrepčane i čelnike Hrvata iz 12 zemalja Europe prikazanim vi kulturnim priredbama i na kraju zabavom s makedonskom kuhinjom koju je sponzorirao vlasnik Hotela "Mramor" iz Skopja. Hrvatska vlada financirala je ove naše skupe aktivnosti i neke druge. Kruna priznanja našoj Zajednici je nazočnost i pozdravni govori predsjednika Hrvatske Stipe Mesića i predsjednika Makedonije Branka Crvenkovskog na našoj Godišnjoj skupštini u Domu ARM u Skopju. Sjećam se da mi je predsjednik Mesić rekao: „Šišak Vi ste ovo svečano organizirali kao da je kongres...“ To su bile riječi pohvale a meni ponosa kao i timovima u Predsjedništvu, Izvršnom odboru, ograncima u Štipu, Bitoli, Ohridu i Strugi, gdje su bili pravi ljudi puni želje za rad i hrvatstvo. Želim dodati da sam

ja član Predsjedništva u svim sazivima dosada i stoga dobro poznajem prilike u ZHRM.

H. R. Kako ocjenjujete položaj Hrvata u Makedoniji, budućnost ZHRM, što biste poručili sadašnjem čelništvu i imate li neostvarenih želja?

I. Š. Mi Hrvati imamo privilegiju što živimo u prelijepoj zemlji još boljih ljudi. Od građana i vlasti Makedonije izvaredno smo primljeni. Nije mi poznat slučaj da Hrvat nije dobio makedonsko državljanstvo ako ga je tražio. Poznato je da smo mi Hrvati lojalni našoj novoj domovini i služimo za primjer, kako se poštuje i voli zemlja u kojoj se živi. Ali pošto smo uglavnom u malom broju nismo priznati kao nacionalna manjina, što je sanirano donošenjem Sporazuma između Vlada R. Hrvatske i R. Makedoniji, o zaštiti prava Hrvata u Makedoniji i Makedonaca u Hrvatskoj, kojim će biti riješeno pitanje financiranja Zajednice i druge pogodnosti. ZHRM dobro se razvija ali moramo mijenjati neke statutarne i organizacijske stvari, jer kao i u moje vrijeme odbori ne rade dobro. Nadam se da nam je budućnost svjetla a poručio bih da održimo jedinstvo

Zajednice, jer u Hrvatskoj slovimo kao najjedinstvenija i najbolja Udruga Hrvata u iseljeništvu, što moramo očuvati. Neostvorena želja mi je što moja supruga nije dobila hrvatsko državljanstvo a zaslužila je.

H. R. Vi ste predsjednik HDZ-a u Makedoniji i član Središnjeg odbora HDZ-a u Hrvatskoj. Kako je došlo do osnivanja HDZ u Makedoniji?

I. Š. Na inicijativu i potporu tadašnjeg veleposlnika Mire Lasića i središnjice iz Zagreba 1997. osnovali smo prvi ogranak HDZ-a u Skopju a potom u Bitoli i Štipu. Ja sam postao predsjednik ogranka u Skopju a veleposlnik Lasić predsjednik Koordinacije. Njegovim odlaskom naslijedio sam ga, i već drugi mandat sam i član najvišeg tijela stranke - Središnjeg odbora HDZ-a u Hrvatskoj. Želim napomenuti da je naše djelovanje samo među državljanima R. Hrvatske i ne sudjelujemo na političkoj sceni u Makedoniji.

“ *Nadam se da nam je budućnost svjetla a poručio bih da održimo jedinstvo Zajednice* ”

H. R. Imate sva odličja ZHRM, među kojima i doživotni počasni predsjednik, a dobili ste i odličje prvog hrvatskog predsjednika dr. Franje Tuđmana. Kako je tekao Vaš životni put i kako sada živite kao umirovljenik?

I. Š. Rođen sam 1944. godine u težačkoj obitelji od oca Ivana i majke Mande u s. Dubravice kod Šibenika odakle se čuje buka vodopada sliva rijeke Krke. Oženjen sam suprugom Zlatom, imam dvoje odrasle djece Davora i Antoniju, djed sam tri unuke Ive, Mie i Tie. Osnovnu školu sam završio u Skradinu 1959. a potom Vojnu školu u Ljubljani 1962. i nakon toga raspoređen sam na službu u Skopju. Uz posao izvanredno sam studirao završio Višu upravnu školu a potom i Pravni fakultet u Skopju. U skladu s mojom željom 1970. napuštam JNA i zapošljava se u tvrtci KTK Visoko DOO Skopje, gdje ostajem na dužnosti ravnatelja tridesetak godina. U prostorijama KTK Visoko rodjena je i naša Zajednica gdje smo održavali naše prve sastanke. Više puta sam sponzorirao rad Zajednice. Sudjelovao sam na više znanstvenih i kulturnih skupova, radio i radim na promidžbi hrvatstva. Priman sam više puta od najviših državnih dužnosnika R. Hrvatske i R. Makedonije, sve u cilju boljitka življenja Hrvata u Makedoniji, čime se ponosim. Umirovljeničke dane provodim na relaciji, ljeto Bol na Braču – rodne Dubravice, gdje posjedujem poljoprivredno zemljište sa 70 maslina u rodu, a zimi Skopje – Zelenikovo, gdje posjedujem voćnjak s vikendicom. U cjelini sam zadovoljan i sretan čovjek.

Otvoren je diplomski studij hrvatskoga jezika i književnosti

Na Filološkom fakultetu u Skopju na Dan hrvatske neovisnosti otvoren je diplomski studij hrvatskoga jezika i književnosti. "Nije se moglo ni pretpostaviti da će za samo 10 godina Lektorat otvoren na Skopskom sveučilištu prerasti u Studij hrvatskoga jezika i književnosti", istaknuo je na otvaranju profesor Filozofskoga fakulteta u Zagrebu Marko Samardžija.

Na Filološkom fakultetu, Blaže Koneski, u Skopju u srijedu otvoren je Odsjek hrvatskoga jezika i književnosti koji će na prvoj godini posjećivati 15 studenata. Prije deset godina započeo je s radom Lektorat za fakultativno izučavanje hrvatskoga jezika, koji je danas prerastao u diplomski studij hrvatskoga jezika i književnosti, za obrazovanje profesora hrvatskoga jezika.

"Ovakav Studij hrvatskoga jezika i književnosti imamo samo još na dva sveučilišta u Poljskoj", istakao je na upriličenoj svečanosti prof. dr. Marko Samardžija, koji će pokraj svoga redovnog rada na Filozofskom fakultetu u Zagrebu biti i gostujući profesor kroatistike na Filološkom fakultetu u Skopju.

Osamostaljenje kroatistike na Skopskom sveučilištu pozdravili su dekan Filološkoga fakulteta prof. dr. Maksim Karanfilovski, hrvatski veleposlnik Ivo Kujundžić, prof. dr. Ljudmil Spasov - koordinator za kroatistiku pri Filološkom fakultetu i prof. dr. Katerina Veljanovska, pročelnica Katedre za makedonski jazik i južnoslavenske jezike.

Veleposlnik Kujundžić novoosnovanom Studiju predao je zbirku prigodnih knjiga, dar Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske i pri tom poželio uspjeh u učenju hrvatskoga jezika nazočnim brucosićima, naglasivši kako je ovaj projekt novi prilog kulturno- prosvjetnom zbližavanju dvaju naroda i još brižnijem, njegovanju njihovih nacionalnih jezičnih i kulturnih identiteta.

Studij hrvatskoga jezika, uz pomoć prof. dr. Samardžije, vodit će profesor Luka Šuput, koji je već drugu godinu lektor na Filološkom fakultetu u Skopju.

U Skopju, 8. 10. 08. M. Damjanovska

Izvešće rada ogranak Štip

18. 05. 2008g.

Ogranak u Štipu već treću godinu slavi Dan majki kojemu su nazočile 34 članice ogranka. Nazočni gosti bili su: Veleposlanik Republike Hrvatske u RM g. Kujundžić i predsjednica ZHRM mr. sc. Snježana Trojačanec i koordinator ogranka u Štipu g. Ivan Kašuba.

Promovirana je knjiga "Između dva neba". Nekoliko pjesama su pročitale gđe Ljerka Tot - Naumova i Elena Trajanova. Svoju pjesmu "Istarska pet" pročitala gđa Dolores Kašuba-Petrov.

Druženje se nastavilo uz krasnu glazbu i prigodan domjenak.

22. 06. do 28. 06. 2008. g. Održan je Seminar mladih fizičara.

Ovogodišnja Škola mladih fizičara održana je u Malom Lošinjju na kojemu su sudjelovali Ivan Tomac, Darija Dragišić i Velibor Tomić kao njihov pratilac.

Obrađivala se tema ovogodišnje ljetne škole o *Vodi*. Predavanja su bila poredana po temama: "Vodeni ciklus u prirodi", "Gospodarenje vodenim resursima", "Mikroskopska struktura vodenih otopina" i dr.

24. 06. 02. 2008. g.

Ogranak u Štipu je za svoje učenike koji redovito pohađaju nastavu hrvatskoga jezika organizirao odlazak na bazen. Tu su pod stručnim nadzorom trenera i

učitelja učenici mogli uživati u toploj vodi, a neki su i naučili plivati. Učenici su osam dana išli na plivanje, svaki je dobio majicu s oznakom Delfina kako se je i zvala ljetna škola.

12. 07. 2008. g.

Već treću godinu ogranak u Štipu sudjeluje na manifestaciji Štipsko kulturno ljeto, koja postoji već dvadeset tri godine. Ove godine ZHRM-ogranak u Štipu u suradnji sa KUD - om Prepuštovec iz Kašine, općine u blizini Zagreba priredio je nezaboravnu večer. KUD - Prepuštovec svojim je nastupom oduševio publiku koja ih je nagradila dugim pljeskom.

21. 07. do 02. 08. 2008. g.

U Pučišćima na otoku Braču održana je radionica Hrvatska etnoriznica. U radionici HRVATSKA ETNORIZNICA odvija se izrada i restauracija narodnih nošnji te podučavanje tradicijskih tekstilnih vještina, pod stručnim nadzorom prof. Josipa Forjana i organizatorice prof. Srebrenke Seravić. Sudionici ove radionice bile su članice ogranka u Štipu i to g.

Dolores Kašuba-Petrov i g. Katica Dimčova. Klesarska škola u Pučišćima na otoku Braču je jedina takvog tipa u Europi, gdje učenici mogu naučiti kako obrađivati kamen i napraviti svojim rukama prava remek djela.

Kako je netko rekao: "Svijet je mali srest ćemo se opet. . ." Tako je i bilo. Hrvati iz dijaspore su bili svi na jednome mjestu. Hrvati iz Njemačke, Mađarske, Makedonije, Srbije i Bosne i Hercegovine, zajedno su, sa svojim domaćinima iz Hrvatske, disciplinirano i korektno radili u ovoj ljetnoj školi, koja je tako funkcionirala besprijekorno.

20. 07. do 9. 08. 2008.

HMI i ove godine je organizirala projekt *Eco Heritage Task Force* koji se održao u Hrvatskom olimpijskom centru u Bjelolasci.

Sudionici ovog projekta bili su mladići i djevojke hrvatskog podrijetla iz više zemalja svijeta: Ma kendonije, It alije, Srbije, Bugarske, Mađarske,

Rumunjske, Amerike, Juznoafricke Republike i dr. Mladi volonteri su vrijedno radili tijekom radnog tjedna na uređenju skijaških staza. Također su čistili rukometne terene, a vikendom odlazili na izlete u više gradova. Predstavnica ZHRM-a ogranka u Štipu bila je, mlada i perspektivna članica, studentica Policijske akademije u Skopju Marija Dimčova.

8. 08. 2008. g.

Slavi se Velika Gospa kod pravoslavnog naroda. Pošto već desetljećima živimo u Štipu, smatrali smo kako bi bilo lijepo ove godine se organizirati i iznajmiti jedan minibus o svome trošku, te otići na veliku proslavu u selo Leskovica koje se nalazi 20 km od Štipa. Dvadeset članova ogranka bilo je nazočno na velikoj proslavi. Ovo selo već godinama slavi taj značajni praznik. Na velikoj fešti, ispred Crkve, bili smo nazočni do kasno u noć. Zavjetovali smo se da se da ćemo se zbog dobre glazbe i plesa vratiti i naredne godine te biti s našim sugrađanima.

11. 10. 2008. g.

Povodom 11. listopada, blagdana koji je sa zlatnim slovima zapisan u povijesti makedonskog naroda, ove godine i u Štipu imali smo čast dočekati naše goste koji su svojom nazočnošću uveličali ovaj dan. To su: g. Kiro Gligorov i dvije članice NVO iz Vukovara. U Gradskom saboru imali smo susret sa članovima ZHRM-ogranka u Štipu i mogućnost da porazgovaramo i razmijenimo svoja mišljenja. Prijem je bio održan kod gradonačelnika grada Štipa g. Sareva. Prilikom 8-og studenog Dana oslobođenja grada Štipa sve manjine koje žive i sačinjavaju stanovništvo grada Štipa imale su mogućnost predstaviti se građanstvu svojim nacionalnim i tradicionalnim jelima i uputiti ih u odlike svojih kuhinja.

Zajednica Hrvata uz Makedonce, Vlahe, Turke i Rome pokazala se u najboljem svjetlu. To je bilo mišljenje svih nazočnih jer je stol na kojem su bila prezentirana jela hrvatske kuhinje bio najbogatiji i najbolje serviran i dekoriran. Prikazali smo svo izobilje i raznolikost naših jelovnika od Dalmacije pa do Slavonije. Istaknuli smo dva velika srca koji su simbolizirali licitarsko srce i makedonsku zastavu. Najveću simboliku je imala, na ovom predstavljanju, torta koja je simbolizirala kravatu uz mali, no najvažniji simbol -Hrvatsku šahovnicu. Svojom nazočnošću gđe Trojačanec i Janičijević i g. Slišković su podigli naš ogranak u Štipu na jednu višu razinu. Sve delegacije koje su bile nazočne najviše su se zadržavale na našem izložbenom mjestu, koji je bio najposjećeniji i obilovao mirisom ružmarina.

8. 11. 2008. g

Ogranak u Štipu je imao i goste iz HMI. Tom prilikom dogodio se jedan topao susret s učenicima koji pohađaju školu hrvatskoga jezika. Nazočnost i rad naših gostiju je fascinirala sve učenike tako da je na rastanku bilo suza i iskazanih želja da se ovakvi susreti organiziraju češće. Nekoliko članica ogranka bile su domaćice dragim gostima. Uz pjesmu i recitiranje Šerbedžijinih stihova rastali smo se od Lade, Lidije i Zvonka. Jednostavno dovoljno je reći da smo imali čast družiti se sa svojim i ne osjećati se tuđim.

11. 10. 2008. g.

koordinator ogranka-Štip g. Ivan Kašuba

Reorganizaciji Ogranka ZHRM u Bitoli

Koordinator: Jelena Luka Petrevska

ŽIVOTOPIS

Rođena je 1961 g. u Zagrebu u Republici Hrvatskoj. Osnovno i srednje obrazovanje (Gimnazija stranih jezika, francuski i engleski) stječe u Herceg Novom (R. Crna Gora). Majka je dvoje djece. U Skopju je završila Filozofski fakultet NNSG Pedagogija (1985).

Radi na magistarskom radu postdiplomskih studija obrazovnog menadžmenta na Pedagoškom fakultetu u Bitoli.

U razdoblju od 1989-1992 g. radi kao pedagog u dječijem vrtiću i Srednjoškolskom centru "Ivan Goran Kovačić" u Herceg Novom.

Od 1996. g. je uposlenik NU Univerzitetske knjižnice "Sv. Kliment Ohridski" u Bitoli, a od 2002. g. do 2006. g. obnaša funkciju ravnatelja

knjižnice. Aktivno sudjeluje u Knjižničarskom društvu Makedonije i član je više organa i povjerenstava. Primljena je kao redovni član Knjižničarskog društva Hrvatske na temelju svog profesionalnog angažmana. Učesnica je više konferencija sa zapaženim radovima iz oblasti teorije i prakse bibliotekarstva. U svojoj sredini nositelj je više projekata (Sajam knjige, Zavičajni susreti pisaca, Kreativne radionice za najmlađe, te prve vanjske evaluacije knjižničarskog poslovanja i dr.).

Bavi se i objavljivanjem stručnih i znanstvenih radova iz oblasti bibliotekarstva u zemlji i inozemstvu.

Aktivno sudjeluje u svim aktivnostima ZHRM i promovira kulturne manifestacije u Ogranku ZHRM - Bitola. Od ove godine obnaša funkciju koordinatora ogranka.

Član je Pastoralnog vijeća pri Katoličkoj crkvi "Presveto Srce Isusovo" - Bitola.

Međunarodna konferencija o prekograničnoj suradnji nacionalnih manjina

Brujuni 19-21. lipnja 2008.

Na Brijunima je od 19. - 21. lipnja održana Međunarodna konferencija čija je ovogodišnja tema bila PREKOGRANIČNA SURADNJA I ZAŠTITA NACIONALNIH MANJINA. Skup je održan u organizaciji Ureda za nacionalne manjine i Savjeta za nacionalne manjine RH. Konferenciju je otvorila mr. sc. Milena Klajner, predstojnica Ureda za nacionalne manjine Vlade RH. Uvodna izlaganja podnijeli su g. Sergio Bernich, podžupan Istarske županije, predsjednik Savjeta za nacionalne manjine RH Aleksandar Tolnauer koji je pozdravljajući skup podsjetio da su u mnogim dijelovima svijeta još ugrožene temeljne civilizacijske vrijednosti. Zato je od iznimne važnosti, zajedničko razumijevanje novih naravi globalnih opasnosti za mir i sigurnost, a da bi se tome uspješno suprotstavili potrebno je strpljivo graditi ozračje suradnje tj. umjesto sukoba voditi dijalog. Uvodna izlaganja podnijeli su i: Dr. Šemso Tanković, zastupnik u Hrvatskom saboru i predsjednik Kluba zastupnika nacionalnih manjina, gđa Mabera Kamberi prva potpredsjednica Odbora za Rome i migrante Vijeća Europe i g. Antun Palarić državni tajnik u Središnjem uredu za upravu kao predstavnik Vlade RH. Sudionici konferencije bili su predstavnici nacionalnih manjina u RH, predstavnici Hrvata iz

Mađarske, Rumunjske i Makedonije kao i predstavnici državnih institucija iz Austrije, BiH, Crne Gore, Mađarske, Makedonije, Rumunjske i Slovenije. Slijedećeg dana na zasjedanju su prezentirane, analizirane i obrađivane brojne teme kao što su iskustva regionalne suradnje i zaštite manjina, modeli, mehanizmi i primjeri dobre prakse zaštite nacionalnih manjina u državama koje su sudjelovale na skupu. Uslijedilo je izlaganje prof. dr. sc. Siniše Tatalovića koji obradio sve segmente prekogranične suradnje nacionalnih manjina u regiji. Prof. Tatalović je naglasio da se nekad najprije raspravljalo o temama kako zakonski regulirati položaj nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj, zatim kako te zakone implementirati, a sada smo već u situaciji da hrvatska iskustva ne samo izučavamo već da sa stečenim znanjima pomažemo i

drugim zemljama u regiji te da položaj nacionalnih manjina u tim zemljama, kao što je to slučaj i s Hrvatskom, postane ne samo mjerilo demokracije već i jedna važna pretpostavka njihove euroatlanstske integracije. U poslijepodnevnim satima rad se nastavio u tri radne skupine: kultura i obrazovanje, uloga medija u percepciji etničkih manjina, i bilateralni i multilateralni sporazumi. Zadnjeg dana Konferencije podnesena su izvješća radnih skupina, a poslije je uslijedilo usvajanje zaključaka Konferencije i završna riječ organizatora, istovremeno je predloženo, odobreno i poslano pismo zahvale Vladi RH i predsjedniku RH g. Stjepanu Mesiću. Uz prekrasnu prirodu i aktualne teme Konferencija je još više doprinijela izgradnji intenzivne suradnje nacionalnih manjina u i izvan RH.

Snježana Trojačanec

ZHRM ogranak Ohrid-Struga

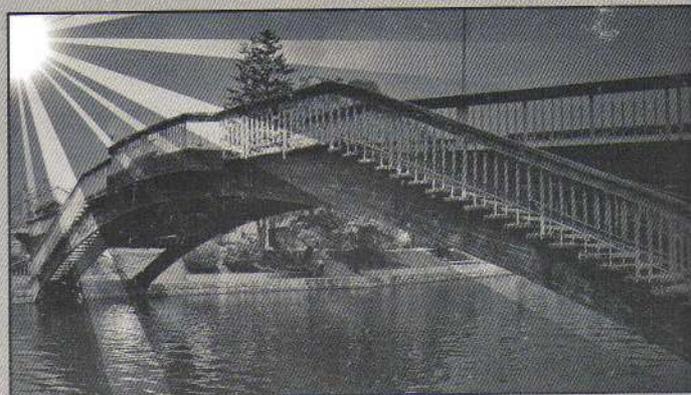
Koordinator : Naum Dunoski

ZHM ogranak Ohrid-Struga

Zajednica Hrvata u Makedoniji, ogranak u Ohridu i Strugi, pazi da što bolje sačuva tradiciju i kulturu, kroz razne oblike druženja, literaturnih čitanja, izložbi, promocija knjiga i drugih aktivnosti.

Tokom mjeseca listopada Ogranak ZHRM u Ohridu i Strugi organizirao je prezentaciju hrvatskih pjesnika gde su bile zastupljene pjesme i naših članova. Poeziju su čitali naši mladi članovi.

Koncem listopada ZHRM ogranak Ohrid-Struga bio je dio međuetničkog hepeninga koji se održao na sajmištu u Skopju. Na našem izložbenom štandu prezentirali smo dio tradicije i kulture Hrvata u Makedoniji.

Otvaranje Izložbe *Zbogom infinitiv* akademskog slikara Dubravka Naumova na Ohridskom kulturnom ljetu

13. kolovoza 2008. godine u izložbenom salonu Kulturnog doma Grigor Prličev u Ohridu otvorena je Izložba *Zbogom infinitiv* akademskog slikara Dubravka Naumova. Izložba je sustavni dio programa Ohridskog kulturnog ljeta. Na otvaranju je nazočio veliki broj uzvanika, među kojima Hrvati iz Ohrida i Struge te veliki broj renomiranih umjetnika i kulturnih radnika iz Ohrida, Struge i Skopja.

Izložbu je otvorio ravnatelj Ohridskog ljeta mr.sc.Toni Simonoski. Govorio je o suradnji nositelja ovog projekta

Naumovu, koji ovom prigodom zbog poslova nije bio nazočan, za prekrasna umjetnička djela koja je poslao iz dalekog Toronta i obogatio program Ohridskog kulturnog ljeta. Nazočne je pozdravila i direktorica Kulturnog doma Grigor Prličev gospođa Dragana Velkova izrazivši zadovoljstvo što je upravo taj divni izložbeni prostor Doma dobio izložbu umjetnika iz Kanade.

O slikama je govorila kurator izložbe gospođa Violeta Elizabeta Krstić, povjesničarka umjetnosti, koja je između ostalog istakla:

"Princeze Dubravka Naumova u ovom zadnjem ciklusu naslovljenom *Zbogom infinitiv* transformirane i sublimirane doživljavamo kao simultano multiplicirane insercije koje uz vrisak crvenog na plavetnilu beskrajā ničim nesputane lebde između sna i privida stvarnosti".

Otvaranje izložbe bilo je obogaćeno glazbenim i pjesničkim nastupom. U glazbenom dijelu sudionici su bili renomirana pijanistica gospođa Jasmina Čakar i tenor Zoran Daskalovski. Svoje pjesme o Ohridu uz glazbu govorila je pjesnikinja Ljerka Totch Naumova.

Uz prigodan koktel i čašicu pića uzvanici su u velikom broju, usprkos visokoj temperaturi razgledali slike i družili se do kasno u noć.

Naum Dunoski,
koordinatorka ogranka
Ohrid - Struga ZHRM

HRVATSKI KNJIŽEVNICI IZVAN DOMOVINE - INTEGRALNI DIO HRVATSKE KNJIŽEVNOSTI

V. Susreti književnika hrvatskih manjina s književnicima u Republici Hrvatskoj

Skup u Rovinju 9,10. i 11. listopada 2008. organiziran je pod pokroviteljstvom Ministarstva kulture, Matice hrvatskih iseljenika i Matice hrvatske uz materijalnu potporu Hrvatske matice iseljenika, Ministarstva kulture i Grada Rovinja.

Četvrtak, 9. listopada 2008.

Prije samoga svečanog otvorenja u izložbenoj dvorani Hrvatskoga kulturnoga doma "Franjo Glavinić" Mira Dujela, glavna urednica dvojezičnog časopisa "Insieme - Zajedno" predstavila je glasilo Saveza hrvatskih zajednica u Italiji. U kratkim je crtama govorila o njegovoj povijesti. Pokrenut je u Zajednici u Rimu 1994.

godine. Potom su mu se pridružile i druge udruge u Italiji. Bilten izlazi u tri tisuće primjeraka, a namjenjen je svim Hrvatima u Italiji, kojih po posljednjim procjenama ima oko 500 tisuća.

Svečano otvorenje Petih susreta u Domu kulture počelo je himnom, zatim svečanom pjesmom Istarske županije i pozdravnim obraćanjem skupu predstavnika pokrovitelja,

Grada, Županije i Republike. Te večeri nazočnima su se obratili prigodnom besjedom akademik Dubravko Jelčić i predsjednik Matice hrvatske Igor Zidić. Nakon prigodnog glazbenog nastupa članova zbora "Franjo Glavinić", Olivera Dundović, Dolores Petrinić i Rudolf Ujčić predstavili su književnike: Antoniju Baksa - Snel (Slovenija), Mariju Banko (Australija), Suzanu Glavaš (Italija), Roberta Hajszana (Austrija), Ljubicu Kolarić-Dumić (Srijem), Zdravka Luburića (Njemačka), Nevenku Nekić (Hrvatska), Milicu Steković (Slovenija) i Ljerku Totch Naumovu (Makedonija). Potom su se književnici predstavili ulomcima iz svoga stvaralaštva.

Petak, 10. listopada 2008

U jutarnjim satima započeo je znanstveni skup na kojem se prvi oglasio akademik Dubravko Jelčić s priopćenjem naslovljenim "Hrvatska književnost izvan domovine" gdje je naglasio: "Hrvatski književnici izvan domovine integralni su dio hrvatske književnosti". Skupu je predložio da HKD "Franjo Glavinić" postane bibliografski centar gdje bi se izvandomovinstvo stvaralaštvo sakupljalo i evidentiralo.

Na znanstvenom skupu nastupili su književnici koji stvaraju izvan domovine i oni koji stvaraju u Hrvatskoj te profesori i znanstvenici sa svojim priopćenjima. Među njima iz Makedonije Ljerka Totch Naumova iznijela je svoje priopćenje naslovljeno: "Prijevodi književnih djela kao mostovi suradnje između Makedonije i Hrvatske." u kojem je prezentirala svoje iskustvo pri prijevodu nekolicine hrvatskih književnika na makedonski jezik u suradnji između časopisa "Mogućnosti" iz Splita i "Sovremenost" iz Skoplja.

Održavanje Susreta u Rovinju, osobito preko priopćenja na znanstvenom skupu, u Istri gdje je na svakom koraku vidljivo kakve oblike kulturne autonomije i koje standarde zaštite, te kakva ljudska i materijalna prava u Hrvatskoj kao svojoj domovini uživaju manjinske etnicke zajednice, najbolje može pokazati koliko su u odnosu na njih u svojim pravima prikraćene hrvatske manjine, kako nema recipročnih prava te zaštite i za Hrvate u susjednim zemljama.

Subota, 11. listopada 2008

Krikovi galebova u cik zore. Sviče sunčano listopadno jutro. Širi miris mora utopljen u beskraj plavetnila i malih brodica. Na rivi se pije kavica, gustiraju se tek ispečeni kroasani i suhe smokve. Poslednji dan druženja je upoznavanje s Istrom uz iscrpno izlaganje prof. dr. Ivana Jurkovića. Započelo je posjetom ostataka srednjovjekovnog grada Dvigrad. Naziv grada dolazi od dvije kule- tvrđave koje su služile za odbranu. Grad je opasan zidinama koje su bile uporište grada. Najprije na ulazu uočljiva su velika vrata, zatim urbani grad za što svjedoče ostatci naselja, dijelovi kuća, glayni trg i Crkva sv. Sofija. Stanovništvo se bavilo obradom zemlje zbog plodnog tla, zatim trgovinom i ribolovom. Upoznavanje s Istrom je nastavljeno posjetom Crkve sv. Marija

iz 15. stoljeća. To je grobna Crkva, u kojoj je takozvani srednjovjekovni Šareni majstor naslikao freske među kojima je zapažen lik Sv. Sebastijana zaštitnika bolesti i siromaštva.

Dalja putanja nastavlja se obilaskom Žminja, Žminjšćine, rodnog mjesta i užeg zavičaja književnika Zvane Črnje. Žminj je gradić smješten u središtu Istarskog poluotoka. Iz gradića izlaze ceste na sve strane stvarajući takozvanu paukovu mrežu koja povezuje 112 sela Žminjšćine. U Žminju nalaze se mnogobrojne crkve. Književnici su posjetili Župsku crkvu-kapelu sv. Antuna -drveni oltar s poklonstvom pastira iz XVII. stoljeća, zatim Crkvu sv. Mihovila Arkandela - brokatnu propovjedaonicu iz XVIII. stoljeća.

Posjeta Čakavskom saboru bila je divan ugođaj. U prostranoj dvorani Čakavskog sabora gdje se širio miris tikve i voća nazočne su pozdravili ravnateljica škole iz Žminja gospođa Miranda Damjanić i načelnik gospodin Ratko Jerumeli. Značaj i stvaranje Čakavskog sabora predočio je glavni tajnik sabora gospodin Ferdinand Tončinić. Bilježimo samo nekoliko važnih podataka.

8. lipnja 1969. godine kao prvi i polazni nukleus u Žminju zasnovan je Sabor čakavskog pjesništva. Ta udruga građana - volontera već 1970. godine prerasta u Čakavski sabor koji će se sustavno početi boriti istraživanjem, valoriziranjem i redefiniranjem čakovštine s programsko- teritorijalnim Katedrama kao znanstveno - stručnim javnim tribinama. Među pokretače Čakavskog sabora vezano je ime

Zvane Črnje, književnika, kurturologa i publicista (Črnjem kod Žminja, 8. X. 1920. godine, Zagreb, 26. II. 1991.) koji je mogao sa svoga urednikoga stola "Dometa" započeti s koncepiranjem razgranatog svestranog i duboko zasnovanog kulturnog programa koji je imao ne samo obnoviteljsko i preporodno, nego i svojevrsno prevratničko značenje.

Poslije iscrpog izlaganja tajnika Tončinića učenici su govorili stihove književnika Črnje. Ovaj pjesnički napjev obogatile su pjesnikinje Nada Galant i Nevenka Erman svojim stihovima na čakavskom.

Na srdačnom prijemu zahvalili su se članovi pokretačkog odbora Susreta: prof. dr. Branimir Crljenko koji se tom prigodom osvrnuo i na vrijeme stvaranja Čakavskog sabora, zatim Mario Sošić i Ana Bedrina voditeljica Hrvatske matice iseljenika podružnica Pula. Druženje je nastavljeno u Gradskoj knjižnici Čakavskoga sabora uz kavicu, tople fritule i bijelo istarsko grožđe. Pristupilo se s divljenjem razgledanju bogatstva knjiga. Poseban interes pobudile su knjige Zvane Črnje.

Kraj druženja i razmjene iskustava obilježen je oproštajnim objedom u selu Gržini u gostionici seljačkog domaćinstva familije Ferlin. Srdačni domaćini dočekali su goste s čašicom domaće rakije "medica". Uz dobro jelo s domaćom juhicom i istraskim specijalitetima, uz pjesmu, poneku suzu na rastanku i pozdravom prof. dr. Crljenka; "Doviđenja do VI Susreta u Rovinju ", završili su V. Susreti književnika.

mr. sc. Ljerka Totch Naumova

DONACIJA ZA ORGULJE

Akademski slikar Dubravko Naumov, koji živi u Torontu, donirao je za orgulje u Katedrali "Presveto srce Isusovo", umjetničko djelo iz ciklusa njegove izložbe. Djelo je naslovljeno *Zbogom infinitiv*. Sliku, koja je dimenzija 60 x 40 cm, izrađenu na akvarel papiru u kombiniranoj tehnici, crtež, tuš, pastel i akrilit, sa implimentiranim detaljima u kolažu kao i performaciju same pozadine, uručila je predsjednica ZHRM mr. sc. Snježana Trojačanec prečasnome monsinjoru gospodinu Antunu Cirimotiću. Cilj ove primopredaje je da se tijekom ovogodišnjega Božićnog koncerta dominantno čuje zvuk orgulja.

mr. sc. Snježana Trojačanec

Od 16. do 19. listopada na Trgu Makedonija u Skopju održani su Dani vina. Iz Hrvatske su sudjelovali proizvođači vina i ekstra djevičanskog maslinovoga ulja iz grada Vodnjana u našoj magičnoj Istri. Delegaciju grada Vodnjana predvodio je gradonačelnik g. Klaudio Vitasović, a bili su nazocni i članovi Poglavarstva grada Vodnjana sa suradnicima kao i proizvođači maslinovog ulja i vina. Grad Vodnjan je prvenstveno poznat po proizvodnji ekstra djevičanskog maslinovoga ulja visoke kakvoće (najkvalitetnije u Hrvatskoj), a uz maslinovo ulje "Babos" (proizvođača "Moscarda - Giacometti") uspješno je predstavljeno nekoliko poznatih vina:

- istarske malvazije Vinarija "Babos", "Kalavojna" i "Demijan",
- teran (crveno vino) Vinarije "Kalavojna" i "Demijan",
- prestige (bijeli muškati) Vinarije "Babos",
- chardonnay Vinarije "Demijan",

Pored vina gosti su, uz dobre domaćine, mogli okusiti i istrijski pršut i sir, te razne tipične proizvode (rakija komovica, biska, medovača).

Skulptura Majke Tereze - makedonski poklon za Vatikan

Autor Tome Serafimovski i donator Trifun Kostovski podarili su skulpturu papi Benediktu Šesnaestom

Skulptura Blažene Majke Tereze, visoka tri metra, od početka rujna je u Vatikanu. Autor djela akademik Tome Serafimovski i donator Trifun Kostovski podarili su je papi Benediktu Šesnaestom prilikom njihovog posjeta Svetoj Stolici. Kip je 40cm viši od kipa Majke Tereze u Skopju, znači nije kopija već original iz razloga što Vatikan ne prima kopije. Skulptura će biti postavljena u Rimu, ispred crkve koja se sada gradi, a bit će posvećena najvećoj svjetskoj humanitarki. Kada će to biti još se ne zna, međutim, pretpostavlja se da će to biti učinjeno kada Papa proglaši Blaženu Majku Terezu sveticom.

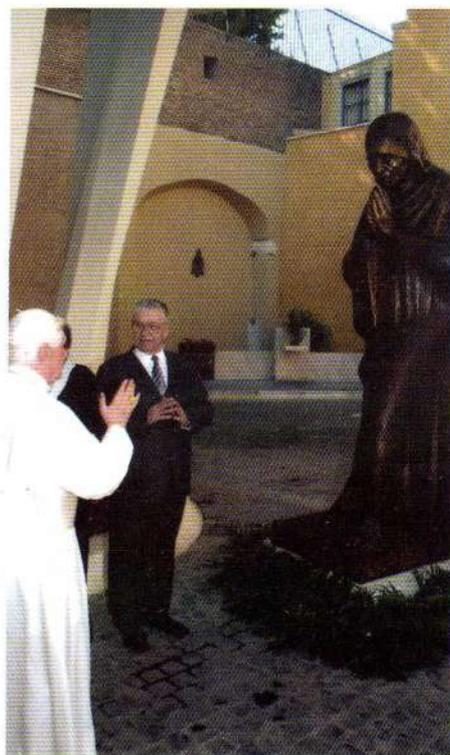
"Sretan sam što sam nazočan u ovoj povijesnoj audijenciji kod pape Benedikta Šesnaestoga u kojoj nas je vodio skopski biskup g. Kiro Stojanov", rekao je akademik Tome Serafimovski.

Prije primopredavanja, skulptura Blažene Majke Tereze je bila postavljena

ispred ulaza u dvoranu Pavla Šestoga u Vatikanu. Rimokatolički poglavar se zahvalio humanoj ideji autora Serafimovskoga, donatoru Kostovskom, ali i biskupu Stojanovu, bez čijega se angazmana ne bi realizirala ova ideja stara šest godina.

Serafimovski se drugi puta u ovoj godini susreo s Papom. Prvi put se to dogodilo u ožujku, kada je poznati makedonski i svjetski skulptor posvetio skulpturu slovenskom prosvetitelju Sv. Kirilu. Skulptura je postavljena u Crkvi San Klemente u blizini rimskoga Koloseuma, gdje je sahranjen Sv. Kiril.

Zanimljivo, prije šest godina je postojala inicijativa da skulptura Majke Tereze akademika Serafimovskoga bude poklonjena Rimu, no tada se ovoj ideji suprostavila Albantija, smatrajući da Makedonija nije zemlja koja bi trebala darovati umjetnička djela s likom svjetske humanitarke.

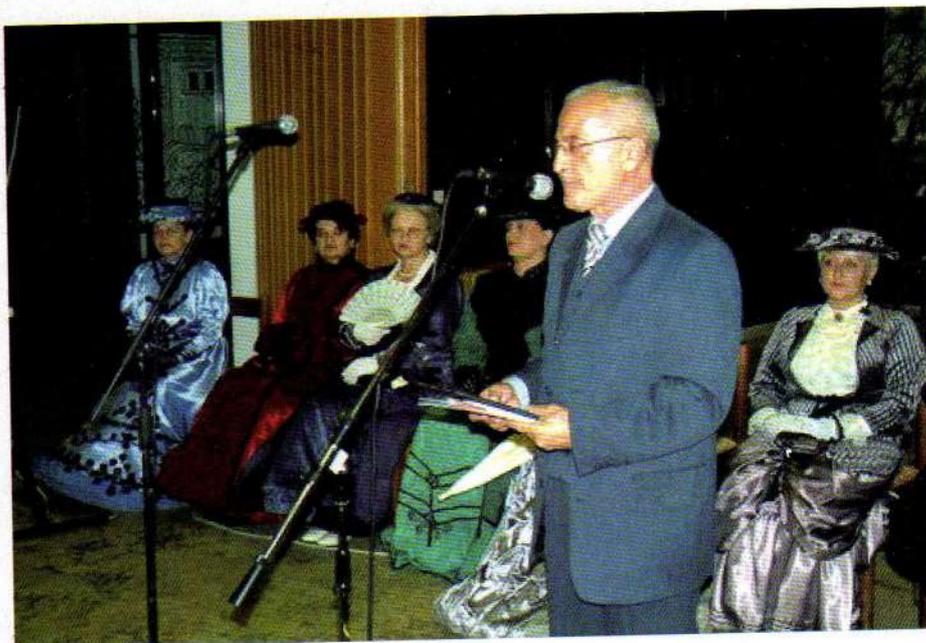

XI. REŠETARAČKI SUSRETI PJESNIKA

Delegacija Zajednice Hrvata iz R. Makedonije, u sastavu koji je bio sačinjen od predstavnika tajnika ZHRM g. Antona Kuljevana i člana iz Štipa g. Nikola Bujukliev, pjesnika i glazbenika, nazočila je XI Rešetaračkim susretima pjesnika u Rešetarima. Tajnik ZHRM Anton Kuljevan na skupu je najprije pozdravio nazočne goste, zahvalio domaćinu na pozivu i dugogodišnjoj suradnji, te upoznao skup s radom Zajednice Hrvata u R. Makedoniji. G. Nikola Bujukliev je u nekoliko navrata čitao svoje pjesme i svojim nastupom pokazao da među Hrvatima u Makedoniji, pored poznate pjesnikinje, ima i dobrih mladih pjesnika.

Na početku svečanog dijela tajnik ZHRM g. Anton Kuljevan uručio je ZAHVALNICU ZHRM-a za posebne zasluge predsjedniku KLD "Rešetari" g. Ivanu De Villi. Nakon nastupa svih pjesnika iz Hrvatske i hrvatskih pjesnika koji stvaraju izvan domovine, predsjednik KLD "Rešetari" g. Ivan De Villa, uručio je PLAKETU KLD "Rešetari" za dugogodišnju suradnju Zajednici Hrvata u R. Makedoniji. Plaketu je primio tajnik ZHRM g. Anton Kuljevan.

Izvršitelj predsjednika KLD "Rešetari" g. Ivana De Villa.

XI. REŠETARAČKIM SUSRETIMA PJESNIKA:

Na promociji su bili nazočni pjesnici iz dijaspore, sudionici Natječaja za sudjelovanje na XI. REŠETARAČKIM SUSRETIMA PJESNIKA, članovi Književne sekcije KLD "Rešetari", te brojni gosti iz Rešetara i Nove Gradiške. Promovirane su dvije zbirke pjesama: "Uz rub vremena" i "Ogrlica za jutro i samoću". Knjige su predstavili mr. Ivan Slišurić, izbornik i lektor i mr. sc. Lujo Medvidović književnik i član Društva književnika Hrvatske u Zagrebu i Ivan De Villa, urednik knjige. Predsjednik Općinskog vijeća Rešetara, gospodin Zlatko Aga, u prostoru Poglavarstva primio je sve sudionike Susreta pjesnika u Rešetarima.

XI. Rešetaračke pjesničke večeri održane su u dvorani Tvornice koža

"PSUNJ" u Rešetarima uz brojne posjetitelje i obožavatelje hrvatske riječi.

Sve nazočne u ime KLD-a "Rešetari" pozdravio je Ivan De Villa, a u ime Općinskog vijeća Rešetari predsjednik Općine, gospodin Zlatko Aga.

U ime Hrvata iz Makedonije skup je pozdravio Anton Kuljevan iz Skopja, generalni tajnik Zajednice Hrvata u Makedoniji, koji je u svom vrlo emotivnom govoru naznačio koliko svima u dijaspori znače ovi susreti u Rešetarima.

U ime suorganizatora i supokrovitelja Hrvatske matice iseljenika iz Zagreba skupu se obratila gospođa dipl. iur. Dijana Mašala Perković. U prigodnom govoru pozdravila je sve nazočne i biranim riječima se zahvalila svim gostima koji su našli mogućnosti i vremena da dođu na Rešetarački susret pjesnika.

Zatim su na pozornicu izlazili pjesnici sa svojim pjesmama. Na kraju ovog izvešća posebno je posebno istaknuti veliki doprinos u pripremi gospođe dipl. iur. Diane Mašala Perković i gospodina Hrvoja Salopeka iz Hrvatske matice iseljenika iz Zagreba, magistra Ivana Slišurića, profesora Đure Vidmarovića i magistra Stjepana Blažetina na izboru radova, prof. Đure Vidmarovića, mr. sc. Luje Medvidovića i Alojza Cindrića na izradi naslovnice i kompletnoj računalnoj obradbi za tisak zbiraka pjesama "Uz rub vremena" i "Ogrlica za jutro i samoću".

Anton Kuljevan

Književno likovno društvo "REŠETARI" 35 403 Rešetari
Vladimira Nazora 30

Hrvatski pjesnici u dijaspori
i članovi KLD «REŠETARI»

Naš znak IDV.
Vaš znak
Broj : 1/200-8
Rešetari, 14. srpnja 2008. .

"REŠETARAČKI SUSRET PJESNIKA" Rešetari objavljuje Natječaj za XII Zbornik pjesama hrvatskih pjesnika koji žive u dijaspori i članova Književne sekcije «2 9 2 « KLD "Rešetari" iz Rešetara.

Svaki pjesnik može sudjelovati sa tri pjesama. Pjesme trebaju biti pisane standardnim hrvatskim književnim jezikom ili dijalektom hrvatskog jezika kojim se govori u kraju gdje živi pjesnik. Pisati na kompjuteru i dostaviti na e-mail adresu (floppy ili CD) ili pisačim strojem na papiru A 3 formata (jedna pjesma jedna stranica)

Broj objavljenih pjesama u zbirci isključivo ovisi o kvaliteti dostavljenih pjesama. Radovi koji svojom kvalitetom ne zadovolje postavljeni kriterij neće biti objavljeni. Neobjavljeni radovi neće biti vraćeni. Uz pjesme svaki autor treba poslati svoj kratki životopis - do šest rečenica (datum rođenja, adresa stanovanja, stručna sprema i posao koji sada radi, gdje i kada su do sada objavljeni radovi).

Svoje radove slati na adresu: **KLD "REŠETARI"**

**Vladimira Nazora 30
35 403 REŠETARI
HRVATSKA**

Najkasnije do: **1. siječnja (januara) 2009.**

Predstavljanje knjige i «XII. Rešetarački susret pjesnika» 26. (subota) rujna (septembra) 2009.

Pokrovitelji Zbornika pjesama su Hrvatska matica iseljenika Zagreb i Brodsko-posavska županija Slavonski Brod, a supokrovitelj Poglavarstvo općine Rešetari.

Izdavač: KLD "Rešetari" Rešetari.

Urednik Zbornika pjesama: Ivan De Villa.

Izbor radova izvršit će: mr. Ivan Slišurić, prof. , književnik, Nova Gradiška
mr. Stipan Blažetin, prof. književnik, Pečuh
prof. Đuro Vidmarević, književnik, Zagreb

Naslovnica: Ivica Antolčić, akad. slikar, Zagreb

Ujedno koristim prigodu da vas zamolim da ovo pismo prosljedite i Hrvatskim kulturno umjetničkim društvima u dijaspori, prijateljima Hrvatske i hrvatskog jezika s kojima imate uspješnu suradnju, a koji stvaraju na hrvatskom jeziku (standardnom hrvatskom jeziku ili njihovu dijalektu).

U očekivanju vaših radova, te dobre i uspješne suradnje u realizaciji kulturno umjetničkih programa srdačno vas pozdravljamo.

"Rešetarački susret pjesnika"

Ivan De Villa
Faks broj: 00 385 35 333 111
Telefon: ++ 385 (0) 98 16 75 765
E-mail: ivan.de-villa@sb.t-com.hr

Likovna sekcija "Petrović", književna sekcija «2-9-2», pjevačka skupina «SLAVČA», tamburaška sekcija
Žiro račun 2340009 – 1110055710 kod Privredne banke Zagreb
Matični broj: 1619527

E-mail: ivan.de-villa@sb.htnet.hr

BLAGDAN SVIH SVETIH 01. 11. i DUŠNI DAN - 02. 11.

Da bismo mogli razumjeti značenje ovih blagdana, potrebno je objasniti što se događa u trenutku smrti čovjeka. U trenutku smrti duša se dijeli od tijela. Tijelo se vraća zemlji i rastavlja na elemente od kojih je sastavljeno, a duša se podlaže sudu Božjem.

“ Čim se duša odijeli od svoga tijela, za nju više ne važe ni prostor niti vrijeme, jer su to kategorije materijalne stvarnosti, a duša je nematerijalna - duhovna stvarnost koja ulazi u stanje trajnog postojanja ”

U svjetlu Božjem ljudska duša vidi sve što je u životu na Zemlji učinila dobro i sve što nije bilo dobro, odnosno, sve što je trebala učiniti, a nije učinila. Na temelju tog uvida jasno joj je stanje u kojem se nalazi.

Postoje tri mogućnosti:

- Duša koja je u trenutku smrti bila u stanju milosti, u ljubavi sjedinjena s Bogom, posve čista od svakoga grijeha i od posljedica grijeha, ulazi u stanje neopisive radosti i sreće koje nazivamo nebo- raj.

- Duša koja je u trenutku smrti bila u stanju milosti, u ljubavi sjedinjena s Bogom, ali je imala lake grijeha ili posljedice grijeha, ulazi u stanje koje se naziva čistilište. U tom stanju duša sazrijeva za nebo, raste u ljubavi, čisti se u vatri trpljenja. Naime, Biblija kaže jasno: "Ništa nečisto nikada neće u nj ući"; nijedan koji čini što je odurno i lažno, već samo oni "koji stoje upisani u "Janjetovoj knjizi života ". (Otk 21, 27.) To znači da se duša koja nije posve čista - mora prije očistiti u vatri čistilišta da bi posve čista mogla ući u nebo- u raj.

- Duša koja u trenutku smrti nije bila u stanju milosti, nego je bila odijeljena od Boga teškim grijehom ili teškim grijesima, ostaje u toj odijeljenosti trajno, jer smrt fiksira stanje u kojem se duša nalazi. Biti odijeljen od Boga koji je jedini i apsolutno savršeni izvor sreće, znači biti u stanju neopisive nesreće, a to

stanje nazivamo pakao.

Osim toga potrebno je znati da je Crkva Božansko- ljudska stvarnost- Mistično tijelo Bogo- čovjeka Isusa Krista, koje ima tri dijela:

- Slavna Crkva- svi sveti koji su ušli u slavu nebesku- u raj,
- Trpeća Crkva- sve duše u čistilištu koje se pripremaju da uđu u raj,
- Putujuća Crkva- svi ljudi na Zemlji koji su u milosti Božjoj- koji su po istinskoj ljubavi - životno sjedinjeni s Kristom i s cijelom Crkvom.

Važno je naglasiti da su sva tri dijela Crkve sjedinjena ne samo s Kristom- Glavom Crkve, nego i međusobno - kao udovi Crkve. Tu veliku istinu ispovijedamo u Vjeronanju kad kažemo: "Vjerujem u općinstvo svetih. "To znači da sveti koji su u nebu mogu svojim zagovorom pomagati dušama u čistilištu i ljudima na Zemlji. Na toj istini se temelji naša pobožnost prema Majci Crkve i prema svim svecima.

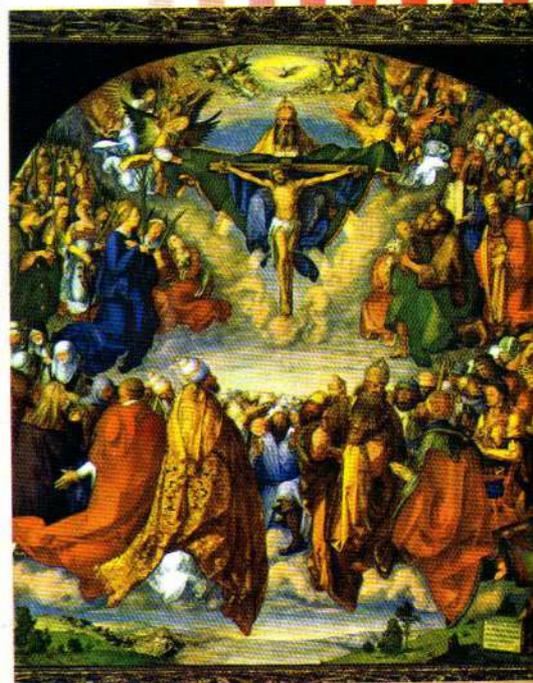
Duše u čistilištu mogu svojim molitvama pomagati ljudima na Zemlji. Ljudi mogu molitvom, postom, milostinjom, svojim trpljenjem i svim drugim djelima ljubavi, a osobito svetom Misom, svetom ispovijedi i svetom Pričešću pomagati dušama u čistilištu da se njihovo čišćenje, njihovo sazrijevanje u ljubavi ubrza i time im se omogući ulazak u raj.

Iz onoga što je gore rečeno proizilaze veoma važni zaključci:

- U trenutku krštenja svaki se od nas životno sjedinjuje s Kristom i s Crkvom. Sveti Pavao to uspoređuje s kalemljenjem. Po kalemljenju grančica se sjedinjuje sa stablom, sokovi stabla prožimaju grančicu i ona postaje životno sjedinjena sa stablom i sa svim dijelovima stabla.

- Ali, kad čovjek svijesno i slobodno napravi grijeh, on prekida svoju životnu povezanost s Kristom i s Crkvom, duhovno umire i suši se kao odlomljena grančica. Krist. Gospodin je pokazao neopisivu ljubav prema ljudima time što je svojoj Crkvi povjerio sakrament pomirenja- svetu ispovijed u kojoj čovjek dobiva opreštenje grija, mogućnost da duhovno uskrsne, da se ponovo životno sjedini s Kristom i s Crkvom, a to znači s Glavom i s udovima Mističnog tijela.

- Najveća sreća za ovjeka je da umre u milosti Božjoj, u sjedinjenju s Kristom i s Crkvom u ljubavi. Naprotiv,

najveća nesreća za čovjeka je da umre s teškim grijehom na duši, odijeljen od Boga koji je izvor istinske sreće, jer to znači biti trajno, vječno nesretan u paklu.

- Po slavljenju blagdana Svih svetih mi se duhovno povezujemo sa svima koji su u stanju trajne sreće u nebu i molimo njihov zagovor i pomoć da ih nasljedujemo i jednoga dana i mi uđemo u nebo-u raj.

- Po slavljenju Dušnog dana mi se duhovno povezujemo s našim dragim pokojnicima koji su u čistilištu i nastojimo svojim molitvama i dobrim djelima da im olakšamo stanje u kojem se nalaze i da im pomognemo da što prije prijeđu u stanje trajne i neopisive sreće u nebo -u raj.

- Posjeta groblju i paljene svijeća očituje našu vjeru u uskrsnuće mrtvih. Naime, mi vjerujemo ne samo da je naš Gospodin Isus Krist uskrsnuo od mrtvih i uzašao na nebo - ušao u vječnu slavu, nego i da će svaki od nas na Sudnji dan uskrsnuti i dušom i tijelom ući u stanje trajne sreće, ako je to svojim životom na Zemlji zaslužio, ili u stanje trajne nesreće, ako je to svojim životom na Zemlji zaslužio.

- Blagdan Svih svetih potiče nas da nasljedujemo svece i da po njihovom primjeru, uz pomoć Božju, izbjegnemo zlo i činimo dobro, Dušni dan nas potiče nas da nastojimo pomoći svojim dragim pokojnicima svojim dobrim djelima i da prihvatimo svoje križeve i poteškoće s vjerom, s pouzdanjem i s ljubavlju- kao pokoru za svoje grijeha.

Teškoće informiranja manjinskih hrvatskih zajednica

U organizaciji MVPEI-a, Uprave za hrvatske manjine, iseljeništvu i useljeništvu, u Zagrebu je od 21. do 23. rujna održan prvi seminar za hrvatske nacionalne manjine na području manjinskog informiranja koji je Ministarstvo ostvarilo u suradnji s HRT-om i Europa Press Holdingom.

Poziv na seminar upućen je krovnim organizacijama Hrvata u Crnoj Gori, Srbiji, Rumunjskoj, Italiji, Slovačkoj, Makedoniji, Austriji, Sloveniji i Mađarskoj. Hrvatske medije u Mađarskoj predstavljali su zastupnica Skupštine HDS-a i urednica emisije na hrvatskom jeziku pri Mađarskom radiju Milica Klaić Tarađija i Branka Pavić Blažetin, glavna i odgovorna urednica Hrvatskoga glasnika, tjednika Hrvata u Mađarskoj, a prvoga dana im se pridružio i predsjednik HDS-a g. Hepp.

Polaznike seminara s radom HRT-a upoznali su ravnatelj Glazbenog programa HRT-a Josip Guberina, te pomoćnica glavnog ravnatelja HRT-a Marija Nemčić. Polaznici seminara upoznali su nazočne sa stanjem medija na hrvatskom jeziku u svojim zemljama. Ono je od države do države različito. Dok se jedni bore za televizijske termine pri javnim televizijama, drugima se nudi prostor što ga oni zbog maloga broja pripadnika ne mogu iskoristiti, a treći tek sanjaju da će se jednoga dana i oni moći javljati u eteru na hrvatskom jeziku, bar kada se radi o elektronskim medijima. Tjednike imaju tek Hrvati u Austriji, Mađarskoj i Srbiji, svi ostali tek sporadične periodike. Tiskane i elektronske medije te njihova uredništva imaju tek Hrvati u Austriji, Srbiji i Mađarskoj. Teško je sve te različitosti okupiti pod zajednički nazivnik. Naime, potrebno je svaku hrvatsku zajednicu na poseban način tretirati i pomagati. Ono što je neosporno zajedničko svima, to je želja za što bližom suradnjom s medijskim prostorom matične domovine, moralna i materijalna potpora te jezično

usavršavanje. Na HRT-u su se polaznici seminara upoznali s programom HTV-a za nacionalne manjine i njegovim programom za dijasporu, prošetali se zgradom jedne od najboljih javnih televizija u Europi, te se upoznali s radom Uredništva programa Hrvatskog radija za nacionalne manjine i dijasporu.

Ono što je u ime HRT-a istaknula Marija Nemčić, jest moguće ostvarivanje suradnje na području razmjene programa i pomoć pri izobrazbi kadrova. Prije svega potrebno je prema HRT-u uputiti prijedloge konkretnih potreba i mogućnosti, a oni su uvijek spremni ponuditi za emitiranje dobar film ili koncert njihove proizvodnje i sve ono za što imaju prava.

Polaznici seminara posjetili su Europa Press Holding gdje su se zadržali u jednosatnom razgovoru s Mladenom Plešom, urednikom Jutarnjeg lista, a potom su posjetili uredništvo najtiražnijega tjednika u Hrvatskoj, časopisa Glorie gdje su imali jednosatni susret s njegovom urednicom Dubravkom Tomeković Aralicom. Europa Press Holding, kako je naglasio direktor revija i magazina Milivoj Đilas, najpoznatiji je po dnevniku Jutarnji list, ali izdaje 27 revija i magazina te ima 15 web sideova. EPH je u privatnom vlasništvu, financira

se od prodanoga i od oglašivača. Izdaje i Slobodnu Dalmaciju, najtiražniji dnevni list, tjednike Globus i Gloriju.

Drugoga dana seminara u MVPEI-u susreli su se s državnim tajnikom za europske integracije Davorom Božinovićem. Sastanku je nazočila i pomoćnica ministra za hrvatske manjine, iseljeništvu i useljeništvu Mirjana Bohanec Vidović te Jasmina Kovačević-Čavlović, načelnica Odjela za hrvatske manjine. Kako je naglašeno, organiziranju ovoga seminara prišlo se sustavnim praćenjem položaja hrvatskih nacionalnih manjina u europskim zemljama, stalnim vezama s njihovim predstavnicima, te prepoznavanjem problematike s kojom se susreću u svojim svakodnevnim aktivnostima na području zastupljenosti nacionalnih manjina u medijima. Božinović je podržao poticaj za organizacijom ovakve vrste seminara napomenuvši kako je on za predstavnike manjina od iznimnog značenja u njihovu daljnjem radu, održavanju i njegovanju hrvatskoga jezika i kulture. Jednako tako podržao je i prijedlog kojim bi se organizirali seminari iz područja informiranja i medijskog djelovanja te iz hrvatskoga jezika, što bi uvelike pridonijelo profesionalnom i jezičnom usavršavanju.

Branka Pavić Blažetin

Povjest naših gradova - Osijek

Osijek je grad koji je smješten u podunavskoj ravnici na desnoj obali rijeke Drave 22 km od ušća u Dunav. Najveći je grad u istočnom dijelu Hrvatske te je sjedište Osječko-baranjske županije. Grad je industrijsko, upravno, sudsko i financijsko sjedište. Osijek se sastoji iz starog grada, Tvrđe, izgrađenu početkom 18. stoljeća u baroknom stilu, zatim Gornjeg, Donjeg i Novog grada, te Retfale, Industrijske četvrti, Juga I, Juga II i Višnjevca. Osijek obiluje velikim brojem zelenih površina pa tako ima 17 parkova u ukupnoj površini od 394. 000 m².

Stari vijek

Naselje i lokalitet na prostoru Osijeka postojalo je od 4. st. prije nove ere i ranije pod ilirsko-keltskim imenom Mursa, a potom se nastavlja i pod Rimljanima. Ne zna se točno kada su Hrvati osnovali svoje prvo naselje, no arheološki izvori govore da je hrvatsko naselje postojalo već u 8. st.

Srednji vijek

Osijek je 1996. proslavio 800-tu obljetnicu postojanja mada je kao trgovačko i prometno središte postojao mnogo ranije. Godina 1196. je godina otkada se raspolaže s prvim pisanim dokumentom vezanim za grad. Isprava iz tog doba pokazuje da je u to doba postojala pravna država koja upućuje na sustav zaštite privatnog prava i materijalnih dobara. U dokumentu kralj Emerik, (1196.- 1205.), potvrđuje Cistercitskom cikadorskom samostanu pravo ubiranja carinskih pristojbi i trgovine te skelarine preko rijeke, pošto je to u Osijeku bio poznati prijelaz preko rijeke Drave.

Ime Osijek su Hrvati dali naselju zbog ponešto povišenog mjesta od okolnih voda.

Novi vijek

Osvojajući Osmanlijskog carstva u grad su stigli 14. kolovoza 1526. i tada je Osijek predan bez borbe, no kažu da ga je Ibrahim-paša do temelja razorio. Poslije ga Sulejman Veličanstveni potpuno obnavlja te gradi čuveni pontonski most preko Drave i obližnjih močvara do mjesta Darda u ukupnoj dužini od 8 km. Osijek poslije opet postaje

sajmovima. Grad je ostao pod Turcima više od 150 godina. Oslobođen je 29. rujna 1687. kako bi uskoro, od 1690. pod turskom opsadom, bio potpuno porušen, no ovoga puta ne i osvojen. Od 1687. Osijek i istočno područje današnje Hrvatske nalazili su se u okviru Habsburške Monarhije. Zbog strateškog položaja grada, nove su vlasti na obali Drave izgradile vojno utvrđenje, koje čini današnju Tvrđu, (1712. - 1721.). Unutar bedema nastao je grad građanskih kuća u baroknom stilu. Stanovništvo se zbog vojnih

razloga naseljavalo zapadno i istočno te su tako nastale nove četvrti. Na zapadu, uzvodno uz Dravu Gornji grad te nizvodno od Tvrđe Donji grad.

Gospodarski i kulturni razvoj Osijeka doveo je do ujedinjenja triju gradskih općina u jednu 2. prosinca 1786. godine, koja je ubrzo postala grad, u kojemu su se nalazili brojni obrtnici, trgovci, knjižnice i kazališta, a već 1729. godine otvorena je i Latinska gimnazija. U 1735. godini osnovana je tiskara, a započeli su i viši studiji filozofije i teologije. Dana 28.

kolovoza 1809. godine Osijek je svečano proglašen slobodnim i kraljevskim gradom u Austro-ugarskoj Monarhiji, a time počinje novo doba grada Osijeka. Sredina 19. stoljeća je doba bržeg razvoja Osijeka, osobito Gornjeg grada. U Donjem je gradu 1874. godine sagrađena jedna od najvećih i najljepših bolnica u ovom dijelu Europe. Godine 1846. podignuta je velika Županijska palača, a poslije, 1866., nasuprot Županijske palače i Hrvatsko narodno kazalište. Povijest visokoga školstva na istoku Slavonije započinje prije gotovo tri stoljeća. U Osijeku je 1707. godine osnovana prva visokoškolska ustanova, i to Bogoslovna visoka škola. Ona započinje svoj redoviti rad školske 1707./1708. godine kao «Studium Philosophicum Essekini», trogodišnji visokoškolski studij, odnosno postaje Učilište filozofije. Ono je 1735. godine spojeno s Učilištem teologije u Osijeku, te je time pod okriljem franjevac osnovan Teološki fakultet pod nazivom «Studium generale theologicum primae classis». Inicijativa za osnivanje Sveučilišta u Osijeku pokrenuta je 1975. godine. Od tada, Sveučilište u Osijeku je napredovalo. Pravni fakultet je osnovan 1975. godine, 1976. godine je pridodan i Prehrambeno-tehnološki fakultet, a 1977. i Pedagoški fakultet. 1979. godine osnovan je Strojarski fakultet u Slavonskom Brodu kao i Studij medicine u Osijeku, koji je 1998. prerastao u Medicinski fakultet u Osijeku. Godine 1982. osnovan je Fakultet građevinskih znanosti, 1990. Studij elektrotehnike prerastao je u Elektrotehnički fakultet. Iste 1990. godine, Sveučilišna skupština donosi odluku o unošenju imena Josipa Jurja Strossmayera u naziv Sveučilišta.

U Osijeku je, od industrije, nazočna strojogradnja (poljodjelski strojevi), proizvodnja sapuna, sibica, kemijska industrija (deterdženti), prehrambena industrija (sladorane, proizvodnja vafela, keksa, proizvodnja piva). . .

“

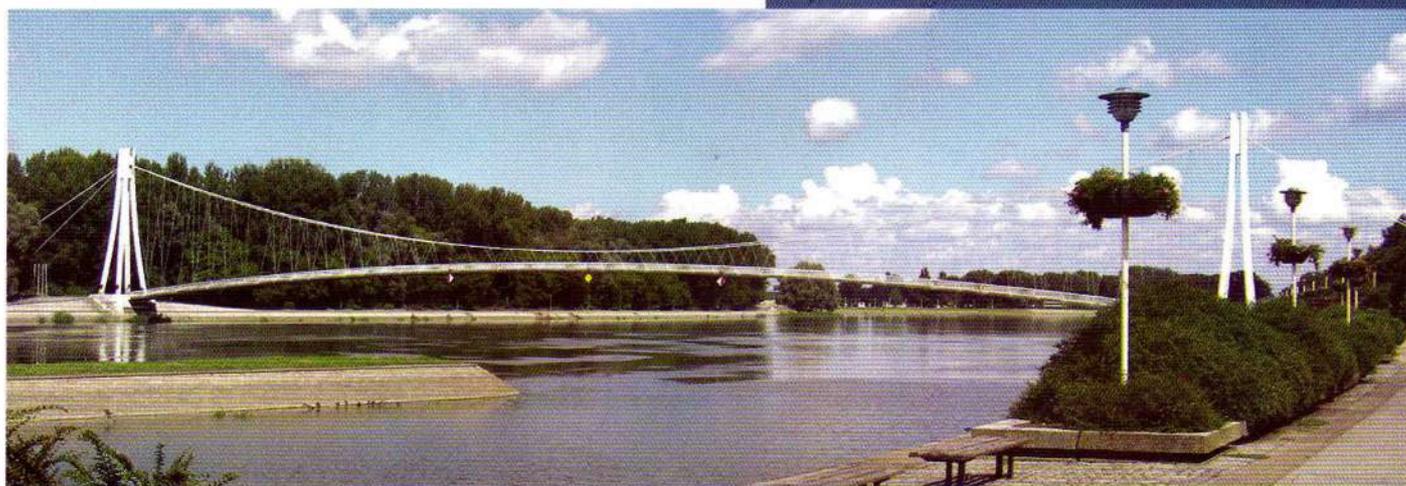
Osijek je veliko hrvatsko industrijsko središte, svojevremeno se moglo reći i da je bio industrijaliziraniji od Zagreba; nazivalo ga se hrvatskim Manchesterom. Brojne poznate hrvatske robne marke, počevši od sitnih potrepština u domaćinstvu, se proizvode/su se proizvodile u Osijeku.

”

Poznati književnici

Josip Juraj Strossmayer (Osijek, 4. veljače 1815. - Đakovo, 8. svibnja 1905.), biskup đakovačko-bosanski i srijemski (od 1849.), teolog, političar, kulturni djelatnik (utemeljitelj središnjih hrvatskih znanstvenih i kulturnih institucija) i pisac; jedna od najznačajnijih i najutjecajnijih hrvatskih ličnosti 19. stoljeća. Ističe se na Vatikanskom koncilu (1869. - 1870.), gradi katedralu u Đakovu, zgradu HAZU (1877. - 1880.), podaruje Akademiji zbirku slika starih majstora (koja postaje temeljem Strossmayerove galerije 1884.), pomaže rad hrvatskih škola i knjižnica, čitaonica, rad na rječniku, podržava Hrvatsko-slavonsko gospodarsko društvo, pomaže časopise, novine, književnike, znanstvenike i umjetnike. Materijalno je pomagao i tiskanju raznih znanstvenih djela u akademijinim izdanjima.

Jagoda Truhelka (Osijek, 5. veljače 1864. - Zagreb, 17. prosinca 1957.), hrvatska pedagoginja i književnica za djecu i mladež. Truhelka je najviše priznanja stekla pripovijestima za djecu "Zlatni danci" po kojoj je i ušla u povijest hrvatske književnosti. Riječ je o trilogiji sastavljenoj iz: (1) "Naslovne priče" (1918.), (2) "Gospine trešnje" (1943.) i (3) "Crni i bijeli dani" (1944.). Ljubav prema hrvatskom jeziku usađenu u ranoj mladosti, zadržala je cijelog svog života i njemu pridaje središnje mjesto u nastavi. Zahtjev je mlade učiteljice da se govoru treba posvećivati pozornost i u roditeljskom domu. Učiteljev govor mora biti razumljiv djetetu, stoga on mora poznavati i njegov psihološki stupanj razvoja. Iznad svega Truhelka postavlja zahtjev da učitelj razvija kod učenika ljubav prema hrvatskom jeziku. Nakon Ivane Brlić-Mažuranić bila je najuglednija književnica za djecu u prvoj polovici 20. stoljeća. Najznačajnija su joj djela: "Tugomila", 1894.; "Vojača", 1899.; "U carstvu duše", 1910.; trilogija "Zlatni danci", 1919.; "Gospine trešnje", 1943. i "Crni i bijeli dani", 1944.; "Zlatko", (1934.), kao posljedni njezin roman, nema osobite umjetničke vrijednosti.

PJESNIČKA SURADNJA

**PJESNIKINJA ANTONIJA
BAKSA SRNEL**

Pjesnikinju Antoniju Baksa Srnel susreli smo na pjesničkom mitingu u Rovinju. To je Hrvatica koja živi i radi u Ljubljani.

Rođena je 1945. godine u Zasadbregu kraj Čakovca. Članica je IPFAS-a (International Pressed Flower Art Society) sa sjedištem u Yokohami. Objavila pet zbirki pjesama i prijevod zbirke pjesama Ivice Jembriha na slovenski.

Iz bogate pjesničke riznice izabrali smo kratku pjesmu naslovljenu "UMOR"

UMOR

Ponekad zaboravim
Namazati usne šminkom
I oprati prozore pune otisaka.
Umorna sam i preosetljiva
A ti još uvijek pjevušiš –
Mojcej, oh Mojcej le
vzemi m'ne...

Antonija Baksa Srnel

TIHA NOĆ

Tiha noć, sveta noć!
Ponoć je spava sve, samo
Marija s Josipom bdi,
divno djetesce pred njima spi.
Rajski resi ga mir.
Rajski resi ga mir.

Tiha noć, sveta noć!
Pjesmica anđelska.
Miljem otajnim napunja
zrak, bajna svjetlost
rasvjetljuje mrak,
kraj pretvara u raj.

Tiha noć, sveta noć!
Pastiri amo svi, pjevat
Isusu anđela poj.
S Majkom poklon
prikazat mu svoj.
Srce dat mu na dar.
Srce dat mu na dar.

IMPRESSUM

Uredništvo:
„Hrvatska riječ“ Skopje
ul. Nikola Parapunov bb,
zgrada 8, Skopje.
Tel/Fax: +389 30 79 533
Poštanski pretinac 832
Izdavač: ZHRM - Skopje
Za izdavača:
Snježana Trojačanec
Glavni urednik:
Nevenka Kostovska
Lektor:
Sandra Nikolova

Redakcija:
Nevenka Kostovska,
Snježana Trojačanec,
Ljerka Totč Naumova,
Marija Damjanovska, Ivan
Šišak, Anton Kuljevan.
Fotografija:
Vlaho Brandolica
Tisak:
Cetis Print - Skopje
**Grafički dizajn i
priprema:**
Ana Andreeva

BESPLATNI PRIMERAK